

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ'NDE TIP EĞİTİMİNE YENİ BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERE YÖNELİK DURUM DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI*

A Situation Evaluation Study for Incoming Medical Students of Dokuz Eylül University
School of Medicine

Özan S.¹, Karademir S.¹, Velipaşaoğlu S.¹, Gürsel Y.¹, Taşkiran C.¹, Musal B.¹.

ÖZET

Amaç: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi program değerlendirme etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen çalışmanın amacı, Fakülte'ye yeni başlayan öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin, tıp fakültesi seçimindeki isteklilik düzeylerinin, seçimlerini etkileyen etkenlerin ve tercih nedenlerinin, seçim aşamasında Fakülte'de uygulanan aktif eğitim sisteminden haberdar olup olmadıklarının, fakülte'deki öğrenme ortamına ilişkin algularının, mesleki planlarına ilişkin bilgilerin paylaşılmasıdır.

Gereç ve yöntem: 2005-2006 akademik yılında Fakülte'ye yeni başlayan öğrencilere, Ekim 2005'in sonunda Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) oturumu öncesinde anket uygulanmıştır. Öğrencilerin % 92.51'ine ulaşılmıştır.

Bulgular ve tartışma: Öğrencilerin % 61.8'i erkek, % 85.3'ü Süper/Anadolu/Fen Lisesi mezunuydu. Öğrencilerin %47'si Fakülte'de uygulanmakta olan aktif eğitim sistemini önceden bildiklerini, bunların % 83.6'sı da sistemden haberdar olmalarının DEÜTF'i tercih etmelerini olumlu ve kısmen olumlu etkilediğini belirtmişlerdir. Hekimlik mesleğini seçme nedenleri arasında, insanlara yardım etmek ve mesleğe duyulan ilgi ilk sıradayken, mesleğin sağladığı ekonomik koşullar ve iş bulma olanağı ardından gelmektedir. Fakülte'nin sağladığı eğitim mekanlarına, eğitim mekanlarındaki eğitim araçlarına/kaynaklarına, eğiticilerin öğrencilere yaklaşımlarına, Öğrenci İşleri Biriminin, PDÖ oturumlarının işleyişine, genel olarak eğitim sistemine ilişkin daha çok olumlu görüşler belirtilmiştir. Mezuniyet sonrası mesleki planları %71.2 uzman olma, %18.2 yüksek lisans ya da doktora yapma isteği olarak saptanmıştır.

Sonuç: Çalışmanın sonraki yıllarda da sürdürülerek öğrencilerin profilindeki olası değişikliklerin izlenmesi planlanmıştır. Verilerin Fakülte'de sürdürülmekte olan program değerlendirme ve iyileştirme çalışmalarına yol göstereceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Program değerlendirme, yeni tıp öğrencileri, öğrenci profili.

ABSTRACT

Introduction: Within the context of program evaluation activities being implemented at the Dokuz Eylül School of Medicine, the aim of the present study is to determine the School's incoming students' sociodemographic properties, willingness levels for selecting medical school, factors influencing their selection, reasons for selecting this School, awareness about the School's active learning system at the moment of selection, perceptions about Schools' learning environment and their future professional plans.

Material and method: In the 2005-2006 academic year, at end-October, a questionnaire was given to School's incoming students before a problem-based learning (PBL) session. 92.51% of the students were reached.

Findings and discussion: Majority of the students were male (61.8%) and graduates of super/anadolu/fen high school (85.3%). Those who were previously aware about School's active learning system were 47.0% and 83.6% of these students mentioned their awareness about the system positively or partly positively influenced their selection of DEUSM. Among the reasons for selecting medical profession, caring for people and interest shown in the profession ranked first and were followed by economic conditions and employment opportunities provided by this profession. Mostly positive opinions were expressed about the teaching and learning facilities provided by the school, the learning tools/resources in these facilities, the attitudes of trainers towards the students, the functioning of students affairs office and problem-based learning sessions, and the overall educational system. The post-graduate professional plans were found as 71.2% becoming a medical specialist and 18.2% obtaining a masters or doctoral degree.

Conclusion: The continuation of the study in future years is planned to monitor possible changes in student profile. The data of the study are expected to guide the school's program evaluation and improvement efforts.

Keywords: Program evaluation, incoming medical students, student profile.

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir

*Bu çalışma 2-5 Mayıs 2006 tarihleri arasında Adana'da gerçekleştirilen IV. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ ve AMAÇ

Dünyada ve ülkemizde sosyoekonomik koşullardaki değişim, hekimlik mesleğinin algılanışında, sağlık hizmetlerinin sunumunda, bu hizmetlerin sunumunda temel rol oynayan hekimlerin istihdam ve çalışma koşullarında yansımalarını bulmakta, ülkemizde tıp fakültesi sayısındaki artışın ve altyapı sorunlarının da etkisiyle tıp fakültelerine başvuran öğrencilerin sayı ve profilinde, hekimlik mesleğine yaklaşımlarında yıllar içerisinde farklılıklar görülebilmektedir. Ülkemizde, 1970’de 9 olan tıp fakültelerinin sayısı, 2004’te 50’e yükselmiş, 1975-1985 arasında bu fakültelere öğrenci alımında görülen hızlı artışın ardından, 1985 sonrası küçük iniş çıkışlar yaşanmıştır¹.

Yıllar içerisinde hekimlik mesleğinin algılanışında da tedavi edici hekimlikten koruyucu hekimliğe, tıp fakültelerinde uygulanmakta olan eğitim sisteminde eğitici merkezlikten öğrenci merkezliğe doğru yönelme olmuştur. Dünya Tabipler Birliği Hekimlik Ahlakı Uluslararası Yasası’nda “Hekim, hangi çeşit tıbbi uygulama içinde olursa olsun insanın değerine saygı ve sevecenlik gösterecek ve gerek teknik gerekse ahlak yönünden, bütünüyle bağımsız, yeterli bir tıbbi hizmet sağlamaya kendini adayacaktır” ilkesi benimsenmiş (Hekimlik Ahlakı Uluslararası Yasası), Rancho Mirage Bildirgesi ile de (1987, Madrid) tıp eğitimi açısından fakültelere, en üst düzeyde teşvik verebilecek öğrenme ve araştırma ortamı olan bir akademik ortam yaratma sorumluluğu verilmiştir².

Hekimlik mesleğine ve tıp eğitimine yüklenen bu sorumluluklar, tıp fakültelerinin amaç ve hedefleri yanı sıra, diğer pek çok değişkeni gözden geçirmelerine yol açmıştır. Fakültelerin, kapsamlı ve uzun soluklu olan eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarında, tıp fakültesini seçen öğrencilerin özelliklerinin ve fakülteedeki eğitimin birçok ögesine ilişkin öğrenci hoşnutluklarının belirlenmesi, yıllar içerisindeki olası farklılıkların saptanması öncelikli olarak yer almaktadır. DEÜTF’de aktif eğitim sistemine geçilen 1996-1997 öğrenim yılından bu yana farklı yöntemlerle sürdürülmekte olan program değerlendirme çalışmaları 2005 yılında yeniden gözden geçirilerek daha sistematik hale getirilmiş, program değerlendirme soruları oluşturulmuş, bunları cevaplamaya ve değerlendirmeye yönelik basamaklar belirlenmiştir. Fakültenin program değerlendirme hedefleri arasında öğrencilerin eğitim programına ilişkin görüşlerinin, öğrenci profilinin, öğrencilerin fakülteye ve eğitim programına ilişkin hoşnutluk düzeylerinin, mesleki kariyer isteklerine yönelik bilgilerin, yıllar içerisinde bu açılardan oluşabilecek değişikliklerin değerlendirilmesi yer almaktadır.

Bu çalışmada amaç, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesine yeni başlayan öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin, tıp fakültesini tercih nedenlerinin, tıp fakültesi seçimindeki isteklilik düzeylerinin ve seçimlerini etkileyen etkenlerin, seçim aşamasında Fakültede uygulanan aktif eğitim sisteminden haberdar olup olmadıklarının, Fakülteedeki öğrenme ortamı kapsamındaki öğelere ilişkin algılarının ve mesleksel planlarına ilişkin bilgilerin edinilmesidir.

YÖNTEM

Çalışma 2005-2006 akademik yılında, birinci sınıf öğrencilerinin eğitimlerinin ilk ayı sonunda (Ekim 2005) yapılmıştır. Bu dönemde birinci sınıfa başlayan 147 öğrencinin, 136’ına ulaşılmıştır (%92.51). Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin, tıp fakültesini tercih nedenlerinin, isteklilik düzeylerinin ve seçimlerini etkileyen etkenlerin, seçim aşamasında Fakültede uygulanan aktif eğitim sisteminden haberdar olup olmadıklarının, fakülteedeki öğrenme ortamı kapsamındaki öğelere ilişkin algılarının ve mesleksel planlarına ilişkin bilgilerin edinilmesine yönelik olarak yapılandırılmış sorulardan oluşturulan bir anket formu kullanılmıştır. Formlar öğrencilere PDÖ oturumlarının olduğu bir gün oturum öncesinde dağıtılmış, öğrencilerin bilgilendirilmesi ve onaylarının alınması ardından isimsiz olarak doldurmaları istenmiştir. Veriler SPSS 11 paket programında değerlendirilmiş, istatistik analizlerde ki-kare testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin %61.8’i (n= 84) erkek, %38.2’si (n= 52) kız, yaş ortalamaları 18.8 ± 1.5 (min: 17, max: 32)’di.

Öğrencilerin mezun oldukları liselerde %85.3 (n= 116) ile süper/anadolu/fen liselerinin ağırlıkta olduğu, bunu sırasıyla klasik-normal lise (%5.9, n= 8) ve özel okulun (%4.4, n= 6) izlediği saptanmıştır.

Öğrenciler, annelerinin eğitim durumlarını ağırlıklı olarak ilkokul (%32.4), lise (%30.1) ve yüksekokul-üniversite (%24.3) mezunu olarak, babalarının eğitim durumlarını ise yüksekokul-üniversite (%47.1), lise (%27.2) ve ilkokul (%19.1) mezunu olarak belirtmişlerdir.

Anne mesleğinde ev hanımı (%66.9), memur (%10.3) ve emekli (%16.9) olanlar, baba mesleğinde ise memur (%32.1), serbest meslek (%22.4), emekli (%16.4), işçi (%14.2) olanlar ön plandadır.

Öğrenciler ailelerinin sosyoekonomik durumunu %25.2 oranında iyi, %72.6 oranında orta, %2.2 oranında kötü olarak, sağlık güvenceleri için %51.2'si Emekli Sandığı, %19.4'ü SSK, %17.1'i BAĞKUR olarak, %12.4'ü de sağlık güvencesinin olmadığı şeklinde belirtmiştir.

Üniversite eğitimi süresince kalmayı planladıkları yerler değerlendirildiğinde ağırlıklı olarak evde arkadaşlarla (erkeklerde %53.7, kızlarda %50.0), Kredi ve Yurtlar Kurumu yurdunda kalma (erkeklerde %29.3, kızlarda %26.9) saptanmış ayrıca kızlarda %7.7 özel yurttan kalma, %13.5 evde aileyle kalma, erkeklerde %3.7 evde tek başına kalma, %4.9 evde aileyle kalma belirtilmiştir.

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni öğrencilerin %6.1'inin ilk, %7.6'sının 2., %6.8'inin 3. sırada tercih ettikleri, ağırlıklı tercih sıralamasının %16.7 ile 4. ve %22.0 ile 5. sırada olduğu saptanmıştır. Öğrenciler tıp fakültesine %58.5 oranında isteyerek, %34.8 oranında kısmen isteyerek girdiklerini, %6.7'i de istemeden girdiklerini belirtmişlerdir Kız ve erkek öğrenciler arasında tıp fakültesine girişte isteklilik açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Öğrencilerin hekimlik mesleğini seçmelerini etkileyen etmenler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin hekimlik mesleğini seçmelerini etkileyen etmenler.

	Erkek (%) n: 84	Kız (%) n: 52	Toplam (%) N: 136
İş bulma olanağı	32.1	15.4	25.7
İnsanlara yardım etme isteği	32.1	40.4	35.3
Sağladığı ekonomik koşullar	31.0	19.2	26.5
Mesleğe duyulan ilgi	31.0	42.3	35.3
Saygınlık sağlaması	20.2	15.4	18.4
Aile isteği	11.9	19.2	14.7
Diğer	7.1	-	4.4

* Birden çok seçenek işaretlenmiştir.

Öğrencilerin %47'si Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni tercih ederken aktif eğitim sistemi uygulandığından haberdar olduğunu, bunların içinden %47.8'i de bu durumun DEÜTF tercihlerini olumlu yönde etkilediğini, %35.8'i kısmen olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin %53.3'ü tıp fakültesini kazandıkları ilk yıl İngilizce hazırlık sınıfına devam ettiklerini belirtmiştir.

Tıp fakültesinde öğretim yılının başladığı ilk hafta gerçekleştirilen tanıtım haftası etkinliklerine öğrencilerin %60.4'ü katıldıklarını, bu öğrencilerin de %6.7'si etkinliklerden çok yararlandığını, %42.5'i yararlandığını, %11.2'si ise yararlanmadığını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin, Fakültenin sağladığı derslikler, Öğrenme Kaynakları Merkezi (ÖKM), laboratuvarlar, kütüphane vb eğitim mekanlarına, bu mekanlarda sağlanan eğitim araçlarına/kaynaklarına (bilgisayar, internet, maketler, kitaplar vb) ve Öğrenci İşleri Birimi'nin işleyişine ilişkin görüşleri Tablo 2'de özetlenmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Fakülte'nin sağladığı eğitim mekanlarına, eğitim mekanlarında sağlanan eğitim araçlarına/kaynaklarına ve Öğrenci İşleri Birimi'nin işleyişine ilişkin görüşleri.

	Yeterli		Kısmen yeterli		Yeterli değil		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	N	%
Fakültesinin sağladığı eğitim mekanlarına ilişkin	62	46.3	63	47.0	9	6.7	134	100.0
Eğitim mekanlarında sağlanan eğitim araçlarına/kaynaklarına ilişkin	49	36.3	70	51.9	16	11.9	135	100.0
Öğrenci İşleri Birimi'nin işleyişine ilişkin	42	31.6	70	52.6	21	15.8	133	100.0

Öğrencilerin Fakülte'deki eğiticilerin öğrencilere yaklaşımlarına, Fakültenin eğitim sistemine ve PDÖ oturumlarının işleyişine ilişkin görüşleri Tablo 3'de özetlenmiştir.

Tablo 3: Fakülte'deki eğiticilerin öğrencilere yaklaşımlarına, Fakültenin eğitim sistemine ve PDÖ oturumlarının işleyişine ilişkin öğrenci görüşleri.

	Olumlu		Kısmen olumlu		Olumsuz		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	N	%
Eğiticilerin öğrencilere yaklaşımlarına ilişkin	88	65.2	47	34.8	-	-	135	100.0
Genel olarak Fakülte'nin eğitim sistemine ilişkin	79	58.5	52	38.5	4	3.0	135	100.0
PDÖ oturumlarının işleyişine ilişkin	96	71.1	35	25.9	4	3.0	135	100.0

DEÜTF'ye uyum süreçlerine yönelik sorular için, öğrencilerin %34.3'ü kolaylıkla uyum sağladığını, %47.8'i uyum sağlamada zaman zaman güçlük yaşadığını, %5.2'si sıklıkla uyum güçlüğü yaşadığını, %12.7'si de halen uyum sağlayamadığını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin %64.2'si DEÜTF'de öğrenci olmaktan hoşnut olduğunu, %33.6'sı kısmen hoşnut olduğunu belirtirken, hoşnut olmadığını belirtenler % 2.2 olarak saptanmıştır.

Öğrencilerin tıp fakültesinden mezun olduktan sonraki mesleki planlarına ilişkin görüşleri Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin tıp fakültesinden mezun olduktan sonraki mesleki planlarına ilişkin görüşleri.

	Erkek (%)* n: 80	Kız (%)* n: 52	Toplam (%)* N: 132
Uzman hekim olmak	70.0	73.1	71.2
Yüksek lisans veya doktora yapmak	21.3	13.5	18.2
Bir süre pratisyen hekim olarak çalışıp daha sonra bir dalda uzmanlaşmak	5.0	-	3.0
Uzman hekim olmak – Yüksek lisans veya doktora yapmak	2.6	7.7	4.6
Pratisyen hekim olmak	-	1.9	0.8
Diğer	1.3	3.8	2.3

*Birden çok seçenek işaretlenmiştir.

TARTIŞMA

Çalışmamızda DEÜTF'ye yeni başlayan öğrencilerde erkek öğrencilerin kız öğrencilerden fazla olması, daha önce İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapılmış olan çalışmalarla uyumludur^{3,4}. Türk Tabipleri Birliği'nin Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu'nda da 2004-2005 öğretim yılında tıp fakültelerinde ilk yıla devam etmekte olan 5524 öğrencinin 2375'i kız (%42.99), 3149'u erkek (%57.01) olarak bildirilmiştir¹. 1949'da İstanbul Tıp Fakültesi'nde okuyan kız öğrenciler ile Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okuyan erkek öğrenciler Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde "Kadınlar hekim olmalı mı?" konusunu tartışmışlar ve sonuçta içinde bir kadın profesörün de yer aldığı jüri "Kadınlar hekim olmamalı" tezini galip ilan etmiştir⁵. Günümüzde tıp fakültelerine giren kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha az olmasında kuşkusuz pek çok etken rol oynamakla birlikte, çok uzak olmayan bir geçmişe ait bu veri de düşündürücüdür.

Öğrencilerimizin mezun oldukları liselerde süper/anadolu/fen lisesinin ağırlıklı olduğu saptanmıştır. 2001-2002 öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültelerine yeni başlayan öğrencilerin de ağırlıklı olarak anadolu ya da fen lisesi mezunu olması (sırasıyla; %40.5, %56), Cerrahpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 1995-1996 öğretim yılında 2, 3, 4, 5, 6. sınıflarda öğrenim görmekte olan öğrencilerin %63'ünün normal lise, %15.4'ünün anadolu lisesi, %7.7'inin özel Türk veya yabancı lise mezunu olduğunun saptanması, yıllar içerisinde tıp fakültesine giren öğrenci profilinde süper/anadolu/fen lisesinden mezun olanların ağırlığının arttığını düşündürmektedir^{4,3,6}.

Öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim durumu değerlendirildiğinde ağırlığın lise ve yüksek okul mezunlarında olduğu, ev hanımı olan anneler yüksek oranda iken, baba mesleğinde memur ve serbest meslek sahibi olanların ön planda olduğu görülmektedir. Finlandiya'da yapılan bir çalışmada hekim

ailelerinin sosyal statülerinin, ülkedeki ortalama üniversite öğrencilerinin ailelerinin sosyal statüsünden anlamlı düzeyde yüksek bulunduğu, yıllar içerisinde hekimlerin sosyal artalanlarındaki değişikliklerin, aynı süre içinde toplumda ortaya çıkan değişiklikleri yansıttığı vurgulanmıştır⁷. Ülkemiz ve Fakültemiz açısından, yapılacak izlem çalışmalarının tıp öğrencileri ve hekimlerin sosyodemografik özelliklerine ilişkin değişimlere ışık tutacağı düşünülmektedir.

Fakülte'ye başvuru öncesinde, uygulanmakta olan aktif eğitim sisteminden haberdar olduğunu belirten öğrencilerin %47.8'i bunun Fakülte'yi tercihlerini olumlu, %35.8'i kısmen olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Liverpool Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde, Probleme Dayalı Öğrenim sistemine geçişin ilk yılı olan 1996'dan itibaren, 1996-1997 ile 2001-2002 akademik yılları arasında yapılmış olan altı yıllık izlem çalışmasında, öğrencilerin neden bu fakülteyi seçtikleri araştırılmıştır. Veriler ışığında, eğitim sisteminin fakülteyi seçmedeki etkisinin %66.0'dan % 96.0'a yükseldiği, Liverpool'dan hoşlanma, sosyal yaşam ve öğrencilerle yapılan görüşme sürecinin de önemli etkenler arasında olduğu saptanmıştır⁸. Fakültemizde sürdürülecek olan çalışmayla da, eğitim sistemimizin öğrencilerin tercihleri üzerindeki etkisinin izlenmesinin sağlanacağı düşünülmektedir.

Fakültenin açılış haftasında gerçekleştirilen tanıtım haftası etkinliklerine katılımın %60.4'te kalması düşündürücü bir veridir. Tanıtım haftası etkinliklerinde öğrencilerin Fakülteyi, hekimlik mesleğini ve aktif eğitim sistemini tanımaları amacıyla konferanslar, demonstrasyonlar, eğitim ortamının tanıtımına yönelik geziler gibi etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Arzu edilen, katılımın daha üst düzeylerde olmasıdır. Ancak söz konusu hafta boyunca, özellikle İzmir dışından gelen çok sayıda öğrenci, her ne kadar fakülteye kayıtları daha önceden tamamlanmış olsa da, özellikle kalacak yer sorunlarını çözmeye yoğunlaşmaktadırlar. Tanıtım haftasına katılmayan öğrenciler de düşünülerek, öğrencilerle eğitimlerinin ikinci ayında Dönem 1 Koordinatörlüğü tarafından bir toplantı düzenlenmiştir. Ayrıca tanıtım haftasına katılımı teşvik edici ek düzenlemeler planlanmaktadır.

Çalışmamızda hekimlik mesleği seçimini etkileyen etmenlerde ilk sırada mesleğe duyulan ilgi ve insanlara yardım etme isteği yer almaktadır. 2000-2001 eğitim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin 2-6. sınıflarında eğitim görmekte olan öğrencilere yönelik yapılmış bir çalışmada, öğrenciler Tıp Fakültesi'ni seçme nedeni olarak %61.7 oranında doktorluk mesleğini sevmelerini ve ideallerindeki meslek olduğunu belirtmiş, insanlara yardım etme isteği, mesleğin saygınlık ve maddi getirisi, aile isteği gibi nedenlerin de tercihte rol oynadığı ortaya konmuştur⁹. 2001-2002 öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapılan bir başka çalışmada Dönem 1 öğrencilerinde fakülteyi seçmelerindeki en önemli etkenin %55.0 ile ailelerinin isteği olduğu saptanırken, öğrencilerin %27.0'ı mezun olunca iş bulma kolaylığının seçimlerinde etken olduğunu belirtmişlerdir⁴.

Hekimlik mesleğini seçmedeki etkenler cinsiyete göre değerlendirildiğinde; çalışmamızda erkekler tercih nedenlerini öncelikle insanlara yardım etme isteği, iş bulma olanağı, mesleğe duyulan ilgi, sağladığı ekonomik koşullar olarak belirtirken, kız öğrenciler mesleğe duyulan ilgi ve insanlara yardım etme isteği olarak belirtmişlerdir. Kız ve erkek öğrenciler arasında hekimlik mesleğini seçmedeki etkenlerde "iş bulma olanağı" açısından anlamlı fark saptanmıştır ($\chi^2:4,719$, SD:1, p:0.043). Finlandiya'da 1988 ve 1993'te yapılan retrospektif çalışmada hekimler tıbbi seçmelerindeki etkeni ön sırada insanlara ilgi, iş fırsatlarının yaygınlığı, yüksek tercih edilen meslek oluşu, okul başarıları, yüksek gelirli meslek oluşu, mesleğin kendisi olarak belirtilmişler ve her iki dönemde de bu etkenler sıralamadaki yerlerini korumuştur⁷. Söz konusu çalışmanın 1993'teki verilerinde kadın hekimlerde insanlara ilgi, okul başarısı, mesleğin kendisi erkeklerden anlamlı olarak farklı saptanırken, erkeklerde anlamlı fark, yüksek tercih edilen ve yüksek gelirli meslek oluşunda saptanmıştır. Bir başka çalışmada erkeklerde yüksek statü ve finansal ödülün hekimlik mesleğini seçmede kadınlara göre daha ön planda olduğu saptanırken, insanlara yakın çalışma isteği kadınlarda erkeklerden daha ön sırada saptanmıştır¹⁰.

Öğrenciler DEÜTF'nin sağladığı eğitim mekanlarına ve eğitim mekanlarında sağlanan eğitim araçlarının/kaynaklarının yeterliliğine ilişkin olumlu değerlendirmeler yapmışlardır. Fakülte'de aktif eğitim sistemine geçilirken kütüphane olanaklarının geliştirilmesi için çaba harcanmıştır ve sürekli iyileştirme çalışmaları yapılmaktadır. Fakültemizde 2001-2002 öğretim yılında kurulan Öğrenme Kaynakları Merkezi'nin bu olumlu değerlendirmelere katkısı olduğu düşünülmektedir. Bu merkezdeki internet bağlantılı bilgisayarlar, CD-ROM'lar, video bantlar, slaytlar, mankenler, posterler, histoloji ve patoloji preparatları öğrencilerin öğrenme hedeflerine uygun olarak sürekli güncellenmektedir¹¹.

Çalışmamızda öğrenciler eğitimcilerin kendilerine yaklaşımlarını yüksek oranda olumlu olarak değerlendirmişler ve olumsuz görüş belirtilmemiştir. Fakültemizde 2000-2001 eğitim yılındaki çalışmada da eğitimcilerle iletişim, fakültenin sağladığı destek ve olanaklarda en yüksek puanı alan öge olmuştur¹². Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapılan eğitim ortamının değerlendirildiği bir çalışmada PDÖ sistemiyle eğitim gören öğrencilerin eğitimcilerle iletişimlerini klasik sistemle eğitim gören öğrencilere göre daha olumlu değerlendirdikleri saptanmıştır¹³.

Öğrenciler arasında fakülteye sıklıkla uyum güçlüğü yaşayanların ve halen uyum sağlayamayanların varlığının çalışmanın eğitimin ilk ayı sonunda yapılmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmüştür. Öğrencilerin aktif eğitim sistemine uyumlarını desteklemek, kolaylaştırmak amacıyla Dönem I'de deneyimli eğitim yönlendiricilerinin görev almasına özen gösterilmekte ve Dönem I öğrencilerine yönelik bir danışmanlık sistemi yürütülmektedir. Fakülte'ye uyum sağlayamadığını ve uyum güçlüğü yaşadığını belirtenlerin var olmasına karşın, DEÜTF'nde öğrenci olmaktan hoşnut olduğunu belirten öğrencilerin yüksek oranda olması sevindiricidir.

Öğrenciler ilerideki mesleki planlarını %71.2 oranında uzmanlaşmak olarak belirtmişlerdir. Bu oran DEÜTF'de 2002-2003 eğitim yılında mezuniyet aşamasında olan öğrencilerle yapılan çalışmada da yüksek (%84.3) olarak saptanmıştır¹⁴. Ülkemizde tıp öğrencileri arasında mezuniyet sonrası uzmanlık eğitimi yapmak isteyenlerin oranı Cerrahpaşa (89.6), Fırat (%92.0), Erciyes (%98.4), Ankara'da bir tıp fakültesinde (%92.8) ve Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde (%91.7) de yüksek olduğu saptanmıştır^{6,15-18}. Her ne kadar söz konusu çalışmalar farklı yıllarda ve farklı dönem öğrencileriyle yapılmış olsa da, son yıllarda tıp fakültesine giriş aşamasında öğrencilerde giderek artan bir uzmanlaşma isteğinin olduğu bilinmektedir. Yunanistan'da dört büyük tıp fakültesinde yapılan bir çalışmada uzmanlaşma isteği %97.6 gibi yüksek bir oranda saptanmıştır¹⁹.

Fakültenin program değerlendirme çalışmaları kapsamında yapılmış olan bu çalışma 2005-2006'da Fakültemizde eğitime başlayan öğrencilerin genel olarak profilini ortaya çıkarmıştır. Çalışmanın sonraki yıllarda da sürdürülerek öğrenci profilindeki olası değişikliklerin izlenmesi planlanmıştır.

KAYNAKLAR

1. Türk Tabipler Birliği Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu-2004.
2. Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu - 2000.
3. Nurten R, Günçer B. İstanbul Tıp Fakültesini Kazanan Öğrencilere Uygulanan Anket Sonuçları: 2001-2002 Eğitim-Öğretim Yılı Sonuçları Kaynak: İstanbul Tıp Fakültesi Dekanlığı Öğrenci İşleri Bürosu. *Tıp Eğitimi Dünyası*. Ocak 2002; (6): 29-32
4. Yarış F, Turhan K, Çan G, Özoran Y. Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Fakülteyi Seçmelerinde Etkili Faktörler. *Tıp Eğitimi Dünyası*. Temmuz 2002; (8): 21-25
5. Aköz E. "Kadından hekim olur mu?". *Sabah Pazar eki*. 5 Mart 2006: 14.
6. Köksal S, Vehid S, Tunçkale A, Çerçel A, Erginöz E, Kaypmaz A, Sipahioğlu F, Özbal AN. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğrencilerinin tıp eğitimi ve mezuniyet sonrası ile ilgili tutumları. *Cerrahpaşa Journal of Medicine* 1999; 30 (4): 251-258.
7. Laè HH, Kumpusalo E, Kılıç LN, Mattila K, Vuorjo I, Kujala S, Luhtala R, Halila H, Isokoski M. *Becoming A Doctor - Was It The Wrong Career Choice? Social Science and Medicine* 1998; (47) 9: 1383-1387
8. Adams T, Garden A. *What influences medical school choice? Medical Teacher* 2006; (28)1: 83-85
9. Yarış F, Topbaş M, Çan G, Özoran Y. Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin tıp eğitimi hakkındaki düşüncelerinin değerlendirilmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Dergisi* 2000; 18(4): 233-241
10. De Conick M, Bergeron P, ve Bourbonnais R. *Woman physicians in Quebec. Social Science and Medicine* 1997; (44): 1825-1832
11. Musal B, Gursel Y, Taskiran H.C, Ozan S and Tuna A. *Perceptions of first and third year medical students on self-study and reporting processes of problem-based learning, BMC Medical Education* 2004; 4:16 (22 Sep 2004). <http://www.biomedcentral.com/1472-6920/4/16>

12. Musal B, Taşkiran HC, Dicle O, Özkan Ö. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrencilerin eğitim etkinlikleri, fakültenin sağladığı destek/olanaklar, eğitim yönlendiricilerine ilişkin görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2001; 15(4): 371-375
13. Özyurda F, Demirören F, Kemahlı S, Palaoglu Ö, Aytıntuğ OT, Çorapçioğlu T, Ayhan İ.H. Ankara Üniversitesi Klasik ve Probleme Dayalı Sistemde Öğrenim Gören Öğrencilerinin Öğrenme Ortamına İlişkin Algıları. *Program Değerlendirme Sempozyumu. 26-28 Mayıs 2005, İzmir. Sempozyum kitabı, s: 38*
14. Ozan S, Karademir S., Gursel Y, Taskiran H.C., Musal B. *First Graduates' Perceptions on a Problem-Based and Task-Based Learning Curriculum. Education for Health* 2005; (18)2: 256-271
15. Açık Y, Oğuzöncül F, Polat A, Güngör Y, Güngör L. *Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin tıp eğitimi ve mezuniyet sonrası hakkındaki düşünceleri, Toplum ve Hekim Mayıs-Haziran 2002; (17) 3: 195-201*
16. Günay O. *Erciyes Üniversitesi Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin tıp eğitimi hakkındaki düşünceleri, Tıp Eğitimi Dünyası Nisan 2002; (7): 49-55.*
17. Bakır B. *Bir tıp fakültesi öğrencilerinin mezuniyet sonrası beklentileri, Toplum ve Hekim Nisan 1994; 60, cilt 9: 63-67*
18. Aydın S, Özkömr M.E. *Askeri Tıp Akademisi Öğrencilerinin Tıp Eğitimine Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri Açısından Yaklaşımı, Tıp Eğitimi Dünyası (11): 2-6*
19. Avgerinos E.D, Msaouel P, Koussidis GA, Keramaris NC, Bessas Z, Gourgoulisanis K. *Greek medical students' career choices indicate strong tendency towards specialization and training abroad. (Article in press) Health Policy xxx (2006) xxx-xxx*